

Куліш Микола Гурович
(1892-1937)
письменник, драматург, прозаїк

Народився 6 грудня 1892 в селі Чаплинка на Херсонщині в селянській родині.. Суворі іспити степового дитинства — найми з восьми років, злидні селянської родини, рання смерть матері, життя в сирітському будинку — не перешкодили охочому до науки хлопцеві закінчити сільську школу в Чаплиному (1901 — 1905) і вищу початкову школу (1905 — 1909) та приватну гімназію (1909 — 1913) в Олешках. 1914 року Куліш вступає на історико-філологічний факультет Одеського університету.

Із 1915 року перебував у діючій армії. Додому повернувся через три роки. Працював головою виконкому Олешківської міської Ради робітничих і червоноармійських депутатів. За роки гетьманщини Куліш перебував у в'язниці. Влітку 1919 року, під час наступу денікінців, він у складі Дніпровської організації КП(б)У евакуювався до Херсона, де сформував Дніпровський селянський полк, у складі якого пройшов із боями від Херсона до Києва. У 1922 році разом із сім'єю він переїжджає до Одеси, працює в губнаросвіті. Літературну діяльність почав як прозаїк: роман "Леміш" (1918), збірка нарисів "По весям и селах" (1921).

Творчий шлях М.Куліша обірвався раптово: у грудні 1934 року, під час похорону його найближчого друга І.Дніпровського, письменника заарештували. У березні 1935 року тяжко хворого на туберкульоз Миколу Куліша засудили до десяти років позбавлення волі, з відбуттям строку на Соловках. Розстріляно видатного драматурга України 3 листопада 1937 року.

4 серпня 1956 року Військовою колегією Верховного суду СРСР М.Куліша було реабілітовано посмертно за відсутністю складу злочину.

Твори ¹

1. П'єси. - Київ : Наук. думка, 2001. - 368с. - (Бібліотека школяра).
2. Вибрані твори / упоряд. текстів, передм. Я.Ю. Голобородька. - Харків : Веста, Ранок, 2003. - 400с. - (Програма з літератури).
3. Твори в 2 т. Т. 2: п'єси, статті, виступи, документи, листи, спогади про письменника / упоряд. Л.С.Танюка. - Київ : Дніпро, 1990. - 877 с.

Про творчість

4. Голобородько, Я. Ю. Драматург, триумфатор, деміург. (Феноменологія Миколи Куліша) // Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія / Ярослав Голобородько; ред. О. Шарговська. — Київ: Факт, 2007. —С.114-224.

¹ Подані твори, починаючи з 2003 року, доповнюють бібліографічний посібник „**Микола Куліш**” [18].

5. Голобородько, Я. Ю. Херсон, Таврія, Південь у житті й творчості Миколи Куліша // Письменники і Херсон / Ярослав Голобородько. - Херсон : Персей, 2003. – С.89-125.
6. Голобородько, Я. Ю. Микола Куліш – драматург світового рівня // Світ таврійських письменників: імена та долі: експериментальний підручник-хрестоматія / Я. Голобородько. – Херсон: Айлант, 2001. – С.77-93.
7. Голобородько, Я. Ю. Драматургічна глибинність Миколи Куліша // Хронологія слова: письменники українського півдня / Я.Голобородько. - Херсон, 2001. – С.70-107.
8. Голобородько, Ю.К. На вітрах неспокійного часу // У років своя пам'ять: розповіді про письменників : оповідання, нариси, спогади / Ю.Голобородько. – Херсон, 2006. –С. 120-144.
9. Параскевич, П. К. До 100-річчя М.Куліша // Сторінки літературної Херсонщини / П. Параскевич; упоряд. М. Василенко .- Київ: Просвіта, 2008. – С.37-42.
10. Параскевич, П. Нове дослідження про Миколу Куліша // Сторінки літературної Херсонщини / П. Параскевич; упоряд. М. Василенко .- Київ: Просвіта, 2008. – С. 91-94.

Довідкові видання

11. Куліш Николай Гурьевич // БСЭ. - М., 1973.- Т. 13. - С. 589.
12. Куліш Микола Гурович // УРЕ : в 12 т. Т. 6. - 2-е вид. – Київ, 1977. — С. 6.
13. Куліш Микола Гурович // Український радянський енциклопедичний словник : в 3 т. Т. 2. - Київ, 1987. - С. 213.
14. Куліш Микола Гурович // Українська літературна енциклопедія : в 5 т. Т.1. – Київ, 1988. – С.94.
15. Куліш Микола Гурович // Українські письменники: біобібліогр. слов. - Т. 4. - Київ, 1965. - С. 824-827.
16. Куліш Микола Гурович // Митці України : енцикл. довід. - Київ, 1992. - С. 341 - 342.
17. Хоменко Г.І. Куліш Микола Гурович / Г. І. Хоменко // Літературна Харківщина. - Харків, 1998. - С. 198-199.

Бібліографічні видання

18. Микола Куліш: літературознавчі розвідки, бібліограф. нариси / ХОБД; відп. за вип. Бардашевська А.І; ред. Попова Н.Ф. - Херсон, 2003. – 52 с. - (Літературно-краєзнавчі студії).
19. Куліш Микола Гурович (1892-1937) // Повернуті імена: рек. бібліогр. показч. / Держ. б-ка України. - Київ, 1993. - Вип. 1. - С. 59-63.
20. 100 років від дня народження М.Г.Куліша (1892-1937) // Календар знаменних і пам'ятних дат'92. - Київ, 1992. - С. 73-78.
21. Микола Гурович Куліш. (1892-1937): бібліогр. показч. / ХОУНБГ; склала Л.Андрієнко. – Херсон. – 1992.- 50 с.
22. Проекції долі Миколи Куліша : драма у шести локаціях : біобібліографічний посібник [Електронний ресурс] / Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрової Чайки. – Електрон. дан. – Херсон, 2018. – Режим доступу <http://www.library.kherson.ua/lw/kulish.html> (дата звернення 01.11.2019). – Назва з екрана.